

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

614.31

Szerző

Cím *A hamisítók.*

Hely

Idő

"1913"

Forrás:

Esti újság

Személy

Bp.

(Hely)

1913

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Helyszám

A hamisítók.— *A táplálkozó Budapest.* —

A mérge az ember egyik legborzasztóbb ellensége. A patikusok halálfejes cédulát ragasztanak arra az üvegre, a melyben mérget tartanak és a törvény börtönbe veteti azt a gyógyszeráróst, a ki orvos rendelése nélkül akár csak egy milligrammot is elad a gyilkos anyagból. A mérge veszedelmesebb fegyver, mint a revolver, biztosabban öl, mint a bomba, és a ki a más ember szervezetébe becsempészi ezt a rettenetes materiát, gonoszabb a közönséges gyilkosnál, mert — orgyilkos. A bűnösök között is a legaljasabb a mérgekeverő.

Ilyen mérgekeverő pedig száz és száz szaladgál közöttünk és az emberek, a kiknek az életét rongja és pusztítja ez a gaz társaság, épp úgy köszöntik, épp úgy maguk közé fogadják a mérgekeverőt, mintha becsületes, tiszta lelkiismeretű ember volna. Holott az ilyen mérgekeverő — ismertebb nevén az *élelmiszerhamisító* — éppen úgy gyilkolja a felebarátait, mint a középkori brávó cselekedte, a ki szabott áron küldötte a másvilágra azt, a kinek az elpusztítására megbízást kapott. A különbség csak annyi, hogy az élelmiszerhamisító, a mikor tud a portékáján, még nem tudja, ki lesz az áldo-

zata. Talán egy kicsi, ártatlan gyerek, talán valamelyik ellensége, talán a legjobb barátja.

Budapesten mindenki szenved az élelmiszerhamisítás miatt, beszélnek is róla sokan, de igen kevesen tudják, mi a kérdés igazi jelentősége. Általában azt hiszik, hogy az ennyivaló meghamisítása nem tulságosan komoly dolog. Afféle csalásnak tartják, a mely inkább a zsebet, semmint az egészséget érinti. A hamisítás — általános fölfogás szerint — abban rejlik, hogy a kereskedő az értékes áruba értéktelenebbet kever, a drága kávéba olesót, a finom rumba ordenárét, a nemes hegyaljai borba homoki karcost és ilyenformán tovább.

Pedig az igazság egészen más. A hamisítás nem különböző értékű, de egyenmű árunak az összekeverése. A hamisítás az, a mikor megfestett vizet bor, margarint és faggyut vaj, festett kukorica-lisztet paprika, lisztrel és keményítővel habart tejet tejföl, sárga festékkel gyurt kovászt tojásos tészta gyanánt hoznak forgalomba és ételnek meg az emberekkel. Itt azután nem az a kérdés, hogy rengeteg pénzért silányabb holmit vásároltunk, hanem az a gazság, hogy a mikor táplálékot kérünk és azért fizettünk, mérget kapunk és betegséget, ha ugyan még rosszabbat nem szereztünk a pénzünkért.

És ez az élelmiszerhamisításnak az *enyhébb formája*. Mert van súlyosabb és rettenetesebb is. A hus- és a hentes-áru könnyen és gyorsan romlik, különösen nyáron. Tudományos megállapítás szerint, minden orvos és hozzá-

értő tudja, a romlott hus- és kolbász-féle akkor a legveszedelmesebb, a mikor a romlásnak még a kezdetén van. Ekkor lehet halálos az ételmérgezés. A nagyon romlott húst élő ember el nem fogyasztja, olyan büző a szaga, olyan undorító a külseje. De a bomlás legelején lévő húsfelet sem szaglás, sem szemlélés útján megismerni nem lehet. Annál kevésbbé lehet megismerni, mert a mészárosok, hentesek jóelőre gondoskodnak róla, hogy a teljesen tönkrement, megrohadt portékájuk is a friss, kíváncsok áru külső jeleivel csábítsa a közönséget.

Ezt pedig olyanformán érik el, hogy a romló húst, kolbászt, párisit és egyéb hentesárukat megfestik és fokhagymával és egyéb erős fűszerrel a rothadás szagát elpalástolják. A legtöbb festék maga is méregtartalmu — ilyen a híres *Orange II* a melyet a mészárosok és hentesek alkalmaznak — de ha a festék ártalmatlan volna, akkor is a legszörnyűbb veszedelmet jelentí az ilyenformán megpancsolt húsfele. Mert, ismételjük, a bomlásnak indult hús magában véve is halált okozhat s a festék legfőljebb csak növeli a bajt.

Az élelmiszerek világában való felületes körültekintés is világosan mutatja, hogy mennyi irányból fenyegeti veszedelem az embert. A ki pedig mélyebben belenéz a dolgokba, megriad és elborzad. Más nagyvárosnak a lakója is, de különösen a budapesti ember reggeltől estig szedegeti magába a legveszedelmesebb mérgeket és sejtése sincs róla, hogy az állandó rosszérzés, a mely folyvást gyötöri, a táplálékszerek által fészkelődik be a szervezetébe.

A tej, a melyet reggel megiszunk, hamisított. De a kávé is és a tea szintén. A zsemleinkbe margarin került vaj helyett, a zsemleinknek a tésztaja dohos lisztből való. A vaj, a melyet a piritósra kenünk, sáfránytól olyan kíváncsian sárga, valójában többször átgyurt, savanyu, faggyuval kevert, vízzel hígított holmi, a mely épp annyira érdemli meg a vaj elnevezést, mint a ponyvaregény az irodalom cégérét. Azonban, ha rossz a tea, ott a teatojás, a finom, a drága, az majd megvigasztal. Igen, a mikor feltörjük, máris meghatározhatatlan, áporodott szag üti meg az orrot: a többhónapos tojásnak a fehérje bomlásnak indult és olyan az egész, mintha végigöntötték volna parádi vízzel. Következik a tizórai. Egy kevés fölvergott a gyerekeknek. A párisi kissé hamuszínű, itt-ott már zöldesbe játszik. Azonban csak le vele. A hentes bizonyára nem adná el, ha romlott volna. Férfiember egy pohár szilvóriumot bocsát le a torkán. Az a szilvórium azonban soha szilvát nem látott, hordót sem látott, közönséges szeszből, vízből és kátrányfestékből zagyalékozta össze. Esetleg az ilyen szilvóriumhoz kerül egy falat paprikás szalonna is. Borzasztó, milyen az ize. Kesernyész, csipős, avas. A paprika pedig olyan rajta, mintha egy zománcréteg borítaná. Mi a hiba? Az a hiba, hogy a paprika volt hamis, festéktől mérgezett. A festék mérge beleszívódott a szalonna zsírpórusaiba...

Ilyeténképp táplálkozik a budapesti ember...